

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.





ILLUSTRERAD TIDNING

IDUN

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

N:R 72 (647).

LÖRDAGEN DEN 9 SEPTEMBER 1899.

12:TE ÅRG.

PRENUMERATIONSPRIS PR ÅR: IDUN KR. 5:— IDUNS MODETIDN. MED PLAN- SCHER OCH HANDARB. ... » 5:— IDUNS MODETID. UTAN PL. ... » 3:—	UTGIFNINGSDAGAR: HVARJE ONSDAG OCH LÖRDAG. LÖSNUMMERPRIS: 8 ÖRE.	REDAKTÖR OCH UTGIFVARE: FRITHIOF HELLBERG TRÄFFAS SÄKRAST KL. 2—3. REDAKTIONSSEKR.: JOHAN NORDLING.	BYRÅ OCH EXPEDITION: KLARA S. KYRKOGATA 16, 1 TR. ÖPPNA KL. 10—5. ALLM. TEL. 6147. RIKS 1646.	KOMMISSIONÄRER ANTAGAS ÖFVER HELA LANDET PÅ ALL- DELES SÄRSKILDT FÖRMÄNL. VILLKOR. STOCKHOLM, IDUNS KUNGL. HOFBOKTRYCKERI.
--	--	---	---	---

KRISTINA BORG.



C. Dahlquist foto.

MAN KAN såväl i fråga om kvinno-
frigörelsearbetet som det därmed i
samband stående vidgandet af kvin-
nans verksamhetsfält tveka om, hvil-
ket som är det betydelsefullaste:
de idéer, ledarne så ut, eller det arbete; hvarpå
andra, saken hängifna personer, i besittning
af tillräckliga kunskaper och tillräckligt mod,
offra sina krafter för att omsätta ledarnes idéer
i praktiska resultat.

Vill man ej ingå på något mera uttöm-
mande resonnement, kan man ju nöja sig med
att erkänna, att det ena är lika nödvändigt
som det andra; i alla händelser bör man ej
underskatta de smärre insatserna i kvinno-
saken för de större, enär ej alla kvinnor, som
verka för kvinnofrågas lösning, förmå vara
på en gång idégifvande och för saken prak-
tiskt arbetande.

Längst nå naturligtvis de kvinnor, hvilka,
liksom den, hvars bild vi här ofvan i dag bringa
vår läsekrets, äga nog lyckliga förutsättningar
att kunna representera båda dessa kategorier.

Fru Kristina Borgs verksamma lif har vis-
serligen icke gjort stort buller af sig, men är
likväl känt och värderadt ej blott på den
plats, där hon verkar och där det ej kan
undgå att väcka uppmärksamhet, utan äfven
i ganska vida kretsar i vårt land.

Liksom ingen, som ville företaga sig att in-
gående skildra afidne redaktör Fredrik Borgs
betydelsefulla lifsgärning, kan underlåta att
påpeka, hvilken verksam del hans intelligenta
och förstående maka tagit i hans arbete, lika
litet kan man, när det gäller henne, undgå
att erinra om den man, hvars inflytande på
hennes andliga utveckling hon själf är den
första att med tacksamhet erkänna. De supple-
rade hvarandra på det vackraste sätt, och hon
stod städe trofast vid hans sida, stödjande
och uppmuntrande honom i hans maktpålig-
gande arbete som tidningsman och förljufvande
hans hemlif med värmen af sin kärlek.

Då Öresundsposten, hvars skötande väl
utan gensaga bör betecknas som det mest
betydelsefulla af redaktör Borgs lifsgärning, i
år firade sin 50-åriga tillvaro, hvaraf de allra
flesta åren förflutit under hans ledning, hade
det varit på sin plats, att tidningens redak-
tion i det jubileumsnummer, som då utgafs
och hvari de många dugande och framstående
medarbetarne omnämndes, utförligare än som
skedde uppehållit sig vid den del, fru Kristina
Borg tagit i det kulturarbete, som detta tid-
ningsorgan utfört i vår sydsvenska landsända.

Vi veta visserligen, att det bar hennes an-
språkslösa väsen emot att göras till föremål
för offentligt beröm, all den stund hon hyser
den åsikt, att en kvinna bör fylla sin plikt,
d. v. s. göra det mesta och bästa hon för-
mår, på den plats, där hon blifvit ställd, ute-
slutande för pliktuppfyllelsens egen skull.

Detta hade dock, enligt vår mening, ej be-
höft utgöra hinder, ty att »ära den, som
äras bör,» är också en viktig häfstång för
framåtskridandet. —

Fru Kristina Borg är född den 3 sept. 1844
i Västra Broby, där fadern, Jöns Anderson,
var landtbrukare, och blef 1869 i äktenskap
förenad med redaktör Fredrik Teodor Borg i
Helsingborg.

Redan tidigt kom hon alltså i beröring med
många af sin tids mera framstående personer,
ty det Borgska hemmet var och är ännu ett
i sann mening gästfrihetens, och redaktör
Borg umgicks nära med en mängd af samti-
dens mera bemärkta män och kvinnor i Skan-
dinavien, bland hvilka särskildt må nämnas
Björnstjerne Björnson, Lars Hierta, prof. Ly-
sander, Fredrik Baijer, Nils Lilja, Emil Key,
P. G. Ahnfelt, H. O. Schönbeck, biskop Tho-
mander, Hjalmar Strömer, d:r Anton Nyström,
Signe Hebbe och Eva Wigström; af dessa voro
de flesta äfven flitiga medarbetare i tidningen.

Att en sådan omgivning skulle ha ett af-
görande inflytande på en så rik intelligens
som fru Borgs, var tydligt, och ännu i dag
deltager hon med vaken blick och varmt in-

tesse i det andliga och materiella lif, som rör
sig omkring henne.

Med ungdomlig spänstighet och en arbets-
förmåga, som få besitta, handhafver hon fort-
farande själf, liksom hon förut gjort det i
många år under redaktör Borgs lifstid, den
ekonomiska ledningen af det stora tidnings-
företaget, på samma gång som hon är en klar-
synt och tidsmedveten rådgifvare för sin re-
daktion — om denna söker råd.

Det är ytterst sällan, och då vanligen i
något lokalt, något speciellt rörande kvinnans
verksamhet eller med hennes arbete i välgö-
renhetens tjänst i samband stående spörsmål,
som hon själfmant begagnar sig af sin tid-
nings textafdelning.

Men det är däremot ej så ovanligt, att re-
daktionen begär hennes råd eller önskar ett
tankeutbyte med sin chef.

Själf bidrager hon numera sällan med nå-
gon uppsats af mera allmängiltig natur, men
det händer dock, när det är något ämne, som
särskildt intresserar henne. Och man finner
då, att hon förfogar öfver en beaktansvärd
penna och en, då ämnet lämpar sig, välgö-
rande humor med lagom satirisk krydda.

Vid sidan af sitt äfven för en man mången
gång ansträngande arbete med ledningen af
en stor daglig tidnings ekonomi och expedition
nedlägger fru Borg äfven mycket arbete i väl-
görenhetens tjänst. Ehuru detta nog skulle
tarfva sitt eget kapitel, vilja vi nöja oss med
att nämna, att hennes filantropiska verksam-
het är af praktiskt och personligt deltagande
slag, det vill med andra ord säga: välgören-
het i dess riktigaste form.

Under täta, på senare tid årligen återkom-
mande stockholmsbesök har fru Borg i huf-
vudstaden ej blott underhållit gamla intima
vänkskapsförbindelser, utan äfven förvärfvat sig
talrika nya.

Likaså är det under sommaren sällan tomt
på gäster på »Villa Roskull», ett förtjusande
Tusculum där uppe vid Hälsovägen, om hvil-
ken trakt de goda invånarne i »Sundets pärla»
drömma storhetsdrömmar om penninggifvande
världsbadanstalter.

Den, som skrifver detta, anser sig ej bättre
kunna avsluta denna ofullständiga teckning af
en ädel kvinnas vackra lifsverksamhet än att
önska, att hon äfven under sin återstående
lefnad måtte förunnas krafter att välsignelse-
bringande som hittills verka på sin post, och
att, när hennes lefnadssol en gång lupit sin
bana ut, den måtte dala som fager september-
sol, när den en stilla höstkväll sjunker bortom
Sundet, spridande värme och skönhet, tills den
sista strålen slocknat.

THURE NYBERG.

NÅGRA TANKAR OM BARNAUPPFOSTRAN.

FÖR ATT KUNNA uppfostra ett barn är det naturligtvis nödvändigt att först söka lära känna det rätt.

Denna kännedom skall icke blott vara yttlig; man skall icke endast se barnet, när det, mer eller mindre inlärdt, rör sig bland äldre, hälsar, säger »ja tack» eller »nej tack», med ett ord genomgår sitt program i inöfvad belevnhet, utan man måste också iakttaga det, när det, utan att känna sig stå under kontroll, arbetar eller leker för sig själft eller med kamrater. När det känner sig fritt och otvunget, då träder dess inre natur ursprungligare fram, då kan uppfostraren af månget smådrag få en riktig uppfattning af barnets karaktär med dess möjligheter till godt och ondt, hvilkas växt det är uppfostrarens plikt att efter bästa förmåga i förra fallet leda och stärka, i senare mota och så vidt möjligt är utrota.

Barnets uppfostran skall börja tidigt. Den skall börja, så snart den lilla först instinktligt börjar förstå, att detta får jag göra, men icke detta, här får jag krypa, men icke här, detta får jag taga, men icke detta, ty om jag det gör, hotar mor mig med fingret, och om jag ej lyder, kommer något värre: alltså från den stund det visar sig äga uppfattning och vara mottagligt för yttre intryck. Det är då ej längre endast en vegeterande varelse, det är ett litet medvetet människobarn, som i hög grad behöfver en fostrande och stödjande hand.

Bland de första begreppen ett barn skall mottaga är, att det måste lyda.

Frågan om barnets lydighet har ofta varit föremål för framställningar i Idun, och det är ju icke underligt, då den onekligen är af största betydelse för hemlivet. Skiftande meningar hafva gjort sig gällande, rörande sig mellan de båda polerna: barnets absoluta lydighet eller dess lydighet, först sedan det genom förklaringar och motiveringar själft förstår, *hvarför* det bör ske.

Den rätta vägen torde ligga mellan dessa båda ytterligheter, dock närmare den förstnämnda än den sista; ty utgående därifrån, att uppfostran är en grundläggningens tid, att det är med blicken riktad mot framtiden, som uppfostraren sår i det unga sinnet, är det ju otänkbart, att med den trånga horisont barnets tanke äger för något så abstrakt som dess framtida lif, det skulle äga förmåga att i allmänhet uppskatta de förnufts-skäl, som uppfostraren skulle kunna framställa såsom motiveringar för sina fordringar.

Dessutom blir ett barn, som tagit sig vana att vid hvarje tillfälle komma fram med ett: »hvarför det?» till slut aldeles odrägligt. Oafsedt den tid, som förslösas på onödigt parlamentering, och den plåga, det förorsakar sin omgifning, skaffar det sig själft en vana, hvars bortläggande kan blifva svår nog, då förfrågningar från den fullvuxnes sida icke äro på sin plats.

Medan barnet ännu är litet, kan det understundom vara frestande att inför sig själf och andra ursäkta, om det ej åtlydt en tillsägelse, därmed att det ännu är så litet, att man ej får begära för mycket. Detta är aldeles felaktigt. Man måste naturligtvis känna barnet så väl, att man förut vet, hvad man kan fordra, och sålunda icke begär, hvad som öfverstiger dess krafter att fylla. Har barnet en gång sett, att det kan slippa ifrån något, hvarom det blifvit tillsagdt, får man bereda sig på, att samma utväg kommer att försökas flere gånger med sådant, som icke faller unge herrn eller unga fröken i smaken att göra.

När så sker, måste den lille allvarligt till-

hållas för sin olydnad, till dess han blir medveten om, att det är ett fel han begått, ett fel, som han måste ångra och allvarligt försätta sig att ej upprepa.

Hvad man skall säga, och hur man skall tala, må hvar och en efter samvete pröfva, men utan vrede och med vänlighet bör det ske. Aldeles gifvet är den, som råkat i vredesmod och sålunda ej är herre öfver sina egna känslor, minst lämplig att tala vid ett barn. Må vi vidare icke glömma, att det varit en tid, då vi själfva efter något felsteg fruktande och bäfvande stodo inför föräldrar eller lärare. Tunga föllo deras ord på våra skuldmedvetna sinnen, och bittert kunde vi ångra oss.

Generationen har växlat sedan den tiden, men samma sak upprepas ännu i dag, och med minnet af, huru ett vänligt ord och en god blick kunde mjuka upp våra hjärtan och förmå oss att sannfärdigt bekänna vårt fel och bedja om förlåtelse, må vi först och iherdligt försöka den vägen.

Det är af största vikt att tidigt lära barnet att i allt vara fullt sant, och det går aldeles gifvet lättare att med vänlighet från dess läppar frammana en fullt sann och trovärdig beaktelse än att framvinga den med hot.

Dessutom kunna skrämnel och rädslan för straff förmå barnet att försöka undkomma det genom en förvrängd framställning eller rent af en osanning. Om detta lyckas, ligger en annan gång frestelsen nära att vid ett liknande fall åter tillgripa samma utväg.

Hur än benägenhet för osanning hos barnet uppstått och hur den än yppar sig, må den uppfostrare, som nitälskar för barnets sanna väl, icke spara sitt ord och sitt tålmod, utan åter och åter förehålla barnet det orätta i lögnen. Den ursprungligen skarpa gränsen i barnets medvetande mellan sanning och osanning slappas, om det får vänja sig att handskas vårdslöst med sanningen, och barnet uppväxer till en i ord och handling opålitlig människa, en människa, som hur mycket hon än annars kan vinna af tillgifvenhet, aldrig får mottaga ett fullt, obegränsadt förtroende.

Det fordras ett varmt och lefvande intresse för barnet i uppfostrarens dagliga och stundliga kamp så väl mot det onda, som är rotadt i barnets eget hjärtas böjelser och begär, som mot det, som utifrån fäster intryck på dess själ. Det fordras stort tålmod att icke förtrötts och stor kärlek att med glädje söka med ord och gärning vara ett exempel, till hvilket barnet kan blicka upp, medan det dag för dag kommer närmare den stund, då det som en för sina gärningar själf ansvarig människa skall träda ut i världen och där lefva och verka. Hvilket lif det skall lefva och hvilket verk det skall verka, det ligger i framtidens hand, men *hur* det lefver, *hur* det verkar, det beror i hög grad på det sätt, på hvilket det fostrats.

Beroende af de olika individuella anlagen hos barnen, ställer sig uppfostran olika, men som tyngdpunkter för den uppfostran, som gifves med tanken fäst på att göra barnet i framtiden, hvad man skulle kunna kalla, medborgerligt dugligt, bör starkt betonas, att barnet får ett lefvande intryck af lydighetens nödvändighet — det är dess bästa återskänk till föräldrarna, sträckande sig välsignelsebringande in i framtiden — och att det lär sig hata falskhet och lögn. Slutligen, den kärlek, som med lefvande intresse nitälskat för barnets väl, skall det som äldre lära sig förstå och uppskatta, och förvisso skall minnet däraf mången gång lifva och skänka hjärtevärm till den mognade människans ord och gärning.

MONIKA.

ÄLFKUNGEN. BALLAD AF WOLF GANG VON GOETHE.

HVEM rider så sent i vindsval natt?
En far, som sitt barn framför sig satt;
han famnat gossen med stadig arm,
och denne hvilar så trygg, så varm.

Min son, hvi döljer du ansiktet så? —
O ser du ej, fader, älfkungen då?
I krona och mantel ej älfkungen där? —
Min son, det dimman allenast är! —

»Du kära barn, kom, gå med mig!
Med vackra lekar jag roar dig;
små blommor dofta vid sjöstrand;
min mor ger dig kläder med gyllne band.»

Min fader, min fader, säg, hör icke du,
hvad älfkungen hviskande lofvar mig nu? —
Var lugn, min son, och visa dig glad,
blott vinden susar i torra blad! —

»Vill, fina gosse, du med mig gå?
Så ljuft mina döttrar dig smeka då.
De tråda dansen med sorgfritt sinn'
och vagga och sjunga i drömmar dig in.»

Min fader, min fader, ack, ser du ej, säg,
ej älfkungens döttrar på hemsk en väg? —
Min son, min son, jag ser ju därpå,
där buga sig pilar, så gamla och grå! —

»Jag älskar dig, värms af din väna gestalt,
och är du ej villig, så trotsar jag allt...»
Min fader, min fader, han nu i mig tar!
Mig gjort något ondt, o, älfkungen har!

Då rider fadern förskrämd därifrån.
Han håller i famnen sin kvidande son
och når till gården med möda och nöd,
men i hans armar låg gossen död.

ALFRED VICTORIN.

HAFVET. VÄSTKUSTBILD FÖR IDUN AF AMANDA KERFSTEDT.

FORTS. FRÅN FÖREG. N:R.

FRÅN DEN DAGEN gingo vi upp två timmar tidigare hvar morgon och började släpa jord. Vi hade hvar sin gammal trasig fiskkorg. När vi fyllt dem i någon skrefva på de högsta klipporna, var det att hasa dem utför, ty de blefvo för tunga att bära; vi hade inte ro med att gå två gånger, utan fyllde dem alltid till brädden. Och hvad vi skrattade och skreko, när det bar af för fort, och så friskt det var i morgondimma och morgonsol, och hafvet sjöng oupphörligt likasom ett bifall till, att vi ville pryda ett af dess skär. Ibland ramlade en korg öfver ända, och då lågo vi på knä och öste upp jorden igen med händerna, och när vi kommo att se på hvarandra, så liksom slog det oss, att vi sågo så lyckliga ut. Ingen hade reda på saken, för sänkan låg på mot-

satta sidan af fiskläget, och alla hade brådtom med fisktorkningen, och vi kommo aldrig för sent till arbetet. Men när vi bredde ut de stora grå långorna på klipporna att soltorka, då tänkte vi på den dag, när vi skulle få se solen drifva fram våra blad och växter.

På hösten var det sammankomst, och när det viktigaste var ordnad, då klef Carl Justus fram och begärde tillstånd att odla sänkan. Då var mesen minsann kavat. Alla skrattade åt honom, för i sänkan fanns ju så litet jord, men han lät sig icke afskräckas. Lika allvarsam stod han där och lika enträgen och påstående var han, och till slut sade kaptenerna, att de skulle komma och se på platsen. Dagen därpå var Carl Justus tidigt hos dem. Han släppte minsann inte af så lätt. Och de kommo verkligen hela hopen. När kapten Olauson fick se all den jord vi släpat dit, så vardt han rörd, så att han snöt sig flere gånger, och till slut så slog han handen i berget och sa, att sådant arbete inte skulle bli obelönt, utan pojken skall ha platsen, och alla de andra instämde. Och på så sätt gick det till, att vi fick jordagods — fast skralt var det nog med jorden än så länge, men grunden var i alla fall vår, och det hade vi svart på hvitt på.

Nu gick det ett par år på samma sätt. Allt efter som kälen gick ur jorden om våren och tills den kom igen om hösten försummade vi icke en enda morgon af veckans sex arbetsdagar. På en ö i närheten fanns det ett hus, som var öfverväxt med murgrön, och dit reste Carl Justus och fick några skott. — Vi hade lagt en rabatt med jord utefter bergen rundt omkring och, kan fröken tro, att på tredje året voro alla klipporna omkring sänkan till hälften öfverväxta, så dref solen på, och bladen blefvo stora och glänsande gröna, så det var en fröjd att se. Vi hade lärt oss att göra jord af afskrädet från fiskrensningen. Vi lade det hvarfals med mossa och tång, och när det hade legat och brunnit i två år, så gick det att använda. Hvarenda styfver vi kunde undvara, så sparade vi för att köpa träd och buskar, men till slut tyckte Carl Justus, att det gick för långsamt, och en vår for han till Göteborg och tog sommartjänst vid ett stort ställe utanför sta'n, där det fanns trädgårdsdirektör och allting. Då var han sexton år. Det var tungt för mig, för jag var mera rädd för staden än för hafvet, men det var att tåla sig. Jag arbetade precis på samma sätt, fast jag var ensam — det var liksom en tröst.»

»Men ni fick väl ofta bref?» sade jag.

»Nej då, tycker någon det. En gång for jag in och hälsade på, men det gjorde jag aldrig mera om.»

»Hvarför det då?»

»Jo,» sade hon litet tvekande, »jag fick se, hur fina stadsjäntorna voro, hur di trippade, när di gick, och hur grannt di voro klädda, och inte voro de solbrända ett tecken, och hattar med blomster i hade di och fina händer. Jag såg det alltihopa med ens, och jag förstod också med det samma, att jag passade inte för staden, liksom han inte passade för hafvet — och så reste jag hem igen.»

»Med tungt hjärta?» sade jag.

»Jo jo män,» sade hon, »det var icke utan det. Men Gud hjälpte mig öfver det, och arbetet också. Jag fick bukt på mig, så att jag insåg, att jag inte hade någon fordran på honom. På hösten kom han tillbaka, och då hade direktören gett honom med sig fem träd af allra bästa sort och ett helt dussin buskar, men det förnämsta var, att han själf köpt en skutlast med god matjord, och från den dagen började planteringarna i stort.

Men nästa vår, när han for, så kunde jag

ändå inte låta bli att släpa dit från de högsta klipporna. Det hade blifvit liksom en vana, och jag tyckte, att svedan i hjärtat blef lindrigare af det. Vintern efter var han mycket dystert och tyst. Jag såg nog, att han hade en sorg på sinnet, och när han skulle resa om våren, passade jag på, just som han skulle stiga i båten. Jag drog honom ett par steg in från bryggan och sade till honom.

'Jag vill säga dig ett ord, Carl Justus, innan du far. Hvad jag har gjort, det har jag gjort frivilligt, kom ihåg det. Jag vet, att jag inte är fager, och äldre än du är jag också, så du vet, att du har din frihet. Res nu med det beskedet, och Gud välsigne dig.'

Han tryckte min hand och sade 'tack', och så steg han i båten, och jag såg honom segla bort. Fröken skall tro, att det satt till att få di där orden ur mun på sig, för han hade ju aldrig sagt något åt mig på något vis.

Den hösten kom han inte tillbaka, han bara skickade en fora med träd och buskar, som han fått, för direktören tyckte så mycket om honom, och jag planterade dem alla och bar sötvatten från gölarna och vattnade och skötte alltsammans, så godt jag förstod. Sir fröken, jag hade det så för mig, att jag hade begrafvit mitt hjärta på den platsen, och jag ville hålla kyrkogården snygg.»

»Men bref fick ni väl ändå?»

»Nej, inte ett enda, men vi ha lärt oss att vänta och ge oss till tåls här på kusten. Det är en konst, som vi kan hvarenda en af oss kvinnfolk. Det lönar inte att vara otålig på hafvet — det vet vi — och inte på staden heller — ja, det var allt tyngre än så på det hela taget, att det just var staden, som höll honom kvar.

Men tänk, fröken, när det led mot hösten, så fick jag ett bref. Då var han tjugu år och jag var tjugutre. Jag läser det hvar jul och hvar midsommar, för det är det enda jag har, och nu är det mest utslitet.»

Hon torkade sig med förklädet i ögonen.

»Jag kan det allt utantill, om fröken vill höra.»

Jag nickade, och hon började, med en ton som en katekesläxa — utan en växling i rösten, fast det var tydligt, att dessa få rader voro hennes största skatt.

Kära Alcimilia.

Nu kommer jag hem igen, för gammal vänskap rostar intet, och brändt barn skyr elden. Och mig har det fallit så före, att nu vill jag till hafvet igen, hur det än må kännas. Och gråtande tårar har jag gråtit för din skull också, och det må du veta, Alcimilia, att du och jag, det var annat än här, för trofasthet finns inte inuti landet, och jag reser inte tillbakars hit igen, det må vara hur det vill hemma, för är du där, så är det bättre än allt annat; om jag får tala vid dig nu som förr, vet jag intet, men det gör detsamma, ty hvaraf hjärtat fullt är, därom talar munnen, och det är ett sant ord, som skriften säger. Intet har du väl samma sinne nu, som förr, men är det på förfall där hemma, så har jag ett par armar än, fast mitt hjärta är liksom blödande, men det får vara hur det vill med det, om jag bara kommer hem, och så får du taga emot mig som jag är med alla goda hälsningar, adjö! och i trohet framhårdar jag alla mina dagar

Carl Justus.

Hennes tårar hade sakta runnit utför hennes kinder vid de sista raderna, ehuru röstens monotona ton ej det minsta förändrats. Nu smålog hon.

»När jag fick det brevet, så kvicknade mitt hjärta till och fick lif igen på eviga minuten. Jag tog mig en hel dags ledighet och låg och rensade i sänkan, så där fanns inte ett ogrässtånd på hela platsen. Nu kunde han godt komma när som helst.

Och kom gjorde han efter några dagar. Hela den veckan stod jag nere vid bryggan med mitt arbete. Jag kunde inte låta någon båt komma in, utan att speja efter honom. Han kom på en kväll, men som det var i september, var det redan bra mörkt. När jag hälsade på honom, sade han bara: 'i morgon, i otta, Alcimilia,' och jag fick ge mig till tåls, fastän det var, som om jag fått en frossa i hela kroppen, som jag aldrig känt hvarken förr eller sedan.

Så möttes vi då, när solen gick opp och vi tog hvarandra i hand, som när vi voro barn och klättrade öfver bergen. Hur det var, så började Carl Justus skratta, och då gick skälvan öfver, och de två sista åren voro med ens som bortstrukna.»

»Men sedan fick ni väl veta — —?»

»Nej, fröken, jag var för klok att rifva i sår, som nyss skinnat sig. Jag har ingenting fått veta intill denna dag. Hvarför skulle jag pina honom och mig själf? Hade jag honom inte där hos mig? Hvad kunde jag mer begära? Och vet fröken, när vi kommo fram och han såg träden så stora med röda och gula frukter, för dvärgräden buro frukt för första gången det året, och buskarne och blomstren, så stod han först alldeles tyst, men när solstrålarne började tränga in och alla bladen lyste så grönt, då sa sa' han: 'Det här är just som i paradiset, Alcimilia,' och så tog han mig om midjan och kysste mig — — och på det sättet blefvo vi fästade för lifvet.

Det vore för långt att berätta, hur vi fick huset bygd, det dröjde i tre år. Litet hjälpte de oss med på ön, men det mesta knogade vi ihop själfva. Det är nu bara ett enda rum, men det är mycket stort, och friden har bott därinne alltjämt, skall fröken tro. Och så har vi en liten bod för frukten, och den har di inte maken till på hela kusten. Hvertenda päron jag kan få, är borttingadt år från år ner till Skåne, till greffliga herrgårdar. En liten vinkast har Carl Justus gjort, och di här plommonen, di växa på spalierer.»

»Har ni inga barn?»

»Nej, fröken, det har Gud nekat oss, och många tårar har jag fällt för den saken, men då brukade Carl Justus säga: 'Är jag dig inte mer än tio söner?' Och det hade han nog rätt i, men i det sista, som han lade till, hade han inte rätt, för han slutade alltid: 'hvarför skulle vi önska oss barn, som hafvet skulle locka ifrån oss?' Han har allt sin gamla skräck för hafvet kvar.

I alla fall så blef en båt borta för tolf år se'n med fem man. En af dem hade hustru och sex barn, och då tog vi den minsta, som var två år och hette Elias. Han har varit oss till både glädje och hjälp, det är visst och sant, och båda två har vi honom så kär, som om han vore vårt eget kött och blod. Han har haft plats nu i sommar i en trädgård på fastlandet, men öfver söndagarne är han hemma.

(Forts.)

SKANDINAVIENS ERKÄNDT FÖRNÄMSTA MODEBLAD ÄR IDUNS MODETIDNING, som för helt år kostar endast 5 kr. för planschupplagan, 3 kr. för den vanliga upplagan. Prenumerera på prof från det nya kvartalet!

Bland nu befintliga Cacaosorter intages säkert förnämsta platsen af

HULTMANS CACAO

Guldmedalj

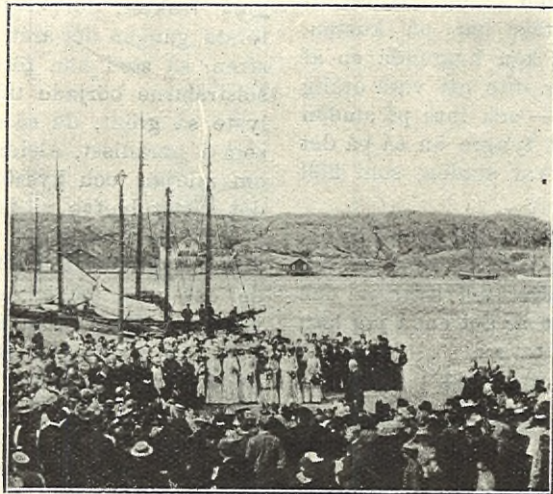
vid 1897 års Konst- och Industriutställning i Stockholm



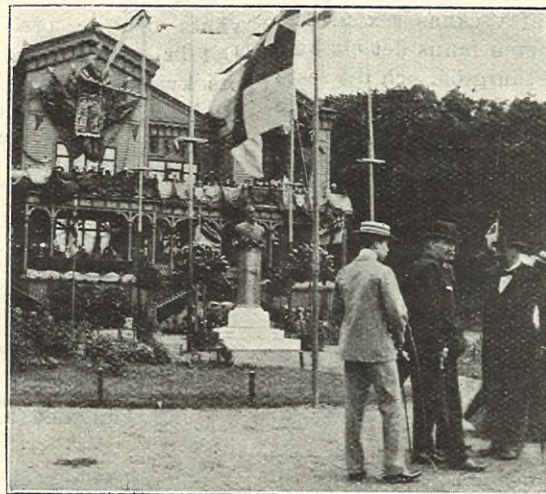
L. Malmsten foto.

FRÅN KUNGA- DAGARNE I MARSTRAND.

FRÅN H. M. KONUNGENS senaste vistelse i Marstrand bjuder Idun i dag sina läsarinor fyra bilder, nämligen en från konungens ankomst till den fashionabla badorten, framställande det ögonblick, då han beträder kajen och nås af Marstrands honoratiöres och badsocietet, en från fästningen, där konungen synes inbegripen i ett lawn tennisparti med några unga damer, en från badhusparken, då den höge gästen, omgifven af badgäster, åhör en middagskonsert af det Neumannska kapellet, samt slutligen en bild från planen framför societetssalorgen, med konungens byst som medelpunkt.



A. Jonason foto.



till julklapp för flere år sedan, och de hvita, oskrifna bladen fingo plötsligt en lockande makt: skrif, skrif! Nå, det var ju alltid ett tidsfördrif, och kanske det kan vara godt att få utgjuta sina tankar ibland, tänkte jag, och satte mig ned vid »skrifbordet», d. v. s. det lilla rankiga fönsterbord, som innehar sådan rang, heder och värdighet.

På den röda pärmen på framsidan af boken står ordet »Poesie» med snirklade bokstäfver i guldtryck, och det är en grym ironi, ty hvad här än kommer att stå, poesi blir det ej! Mitt lif kan endast skildras på hvardagslivets gråaste prosa. Dagbok vill jag ej skriva — jag afskyr blotta ordet — nej, när stämningar och tankar gripa mig, då vill jag anförtro dem att dessa blad, jag har ju ingen vän.

^{9/3.} Om jag först skulle skriva min biografi. Jag har alltid tyckt om att läsa andras och se, huru de, kanske för århundraden sedan, kämpat och lidit. Det ger en kraft och nytt mod, medvetandet af, att man ej är ensam i striden. Man tror så lätt: »ingen har det som jag.» Mina första barndomsminnen? Jo, jag har ett förvirradt intryck af ett stort hus med långa korridorer och salar, där små sängar stodo i rader utmed väggarna, och så fanns där barn öfverallt. Jag vet nu, att det var Allmänna barnhuset, där jag vistades till fyllda fem år, då jag kom hit. Det lär icke

ha väckt liten förvåning, när brukspatron Dahns tog ett fosterbarn, innan de hade varit gifta ett år. Ingen kunde begripa, hvad det skulle tjäna till, och jag förstår det ej i denna stund. Det är en egen ställning jag intar här i huset. Jag bär deras namn, men behandlas hvarken som barn, sällskapsdam eller tjänarinna, utan snarare som ett melanting af allt detta,

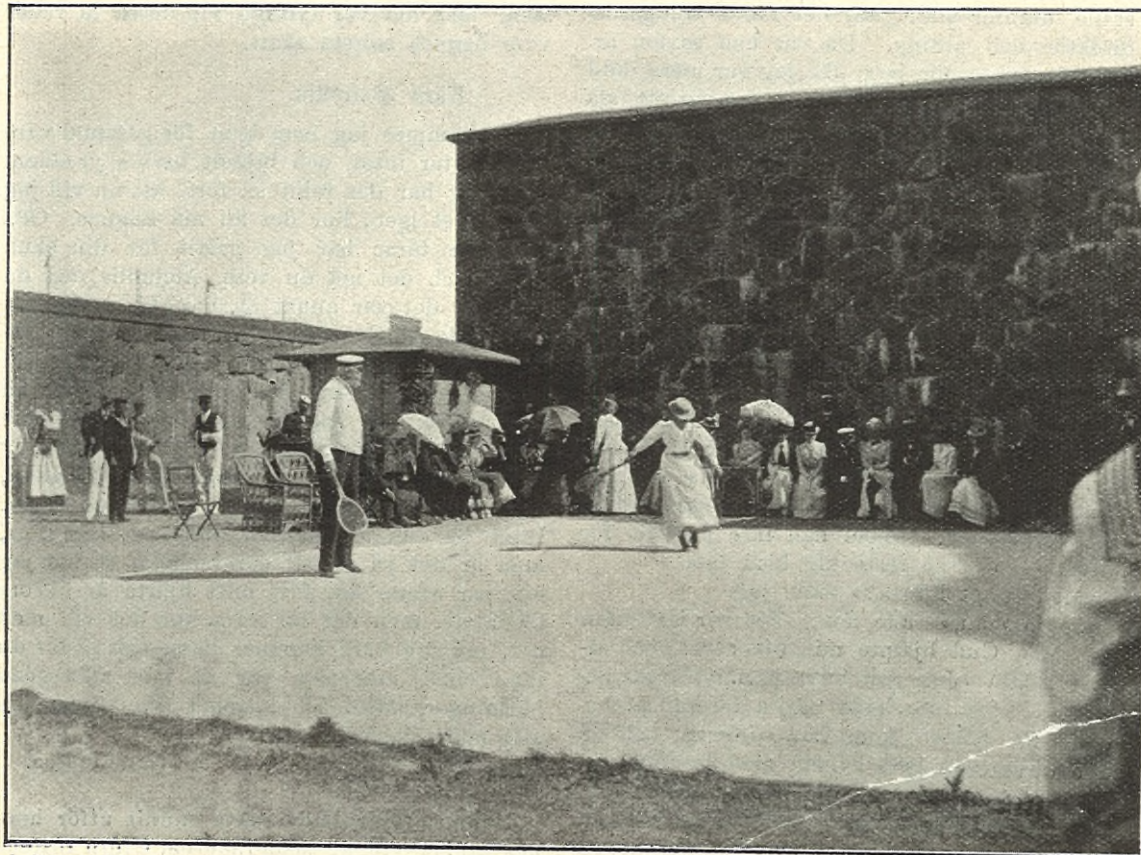
VÅRA ILLUSTRATIONER.

FRÅN GOETHE-JUBILEET i Frankfurt a. M. meddela vi i dag en illustration.

Den återger den stora minnesfest, som den 27 sistlidne augusti af ej mindre än 300 föreningar från Frankfurt a. M. och från tyska universitet och Goethesällskap afhölls framför Goethe-statyn därstädes.

EFTERSOMMAR. SKISS AF DAG- MAR NORD.

^{27/2.} SNÖN HAR FALLIT tätt, tätt hela dagen, och hvitt är landskapet, så långt ögat kan nå. Härinne i mitt rum kännes kallt och grått. Jag har varit ensam i flere dagar och är nu så trött på att arbeta, trött att läsa, trött att tänka, ja, uttröttad på mig själf och hela världen. Så tog jag mig till att ordna i mina lådor och hittade den här boken, som jag fick



L. Malmsten foto.

FRÅN KUNGADAGARNE I MARSTRAND.

1. KONUNGEN ÅHÖR KONSERTEN I BADHUSPARKEN. 2. KONUNGENS ANKOMST TILL MARSTRAND. 3. KONUNGENS BYST FRAMFÖR SOCIETETSHUSET. 4. ETT KUNGLIGT LAWNTENNIS-PARTI.

undanskjuten i vrån, och där har jag stått hela mitt lif. Jag söker att arbeta och hjälpa till med litet af hvarje, både på kontoret och i hushållet, men jag känner mig alltid öfverflödig. On de ändå hade velat ge mig någon uppfostran, så att jag kunde ha förtjänat mitt eget bröd — ack, på hvad plats som helst, blott jag hade kommit härifrån! Men jag fick gå i folkskolan först och läste litet sedan för Mias guvernant. Jag bad en gång om att få lära mig något, men fick ett blekladt »nej». Det kostade för mycket. Men Mia, ja, hon har fått taga studentexamen och har en vinter varit i Paris.

^{31/3.} De äro hemkomna nu från sin stockholmssejour, och lifvet går sin vanliga gång här på Granvik.

»Hvad här ändå är tråkigt!» sade Mia i dag, då vi två voro ute och gingo. »Man kan hvarenda dag utantill, innan den börjar. Snart blir jag lika ålderstigen och vördnadsjudande som du.



DEN NYINVIDDA NATIONALTEATERN I KRISTIANIA.

»Du kan väl förstå, att det är en glädje för honom!»

»Skön glädje,» svarade hon surmulet. »Han är ju aldrig med oss fruntimmer annat än vid måltiderna, och då säger han ju icke ett ord.»

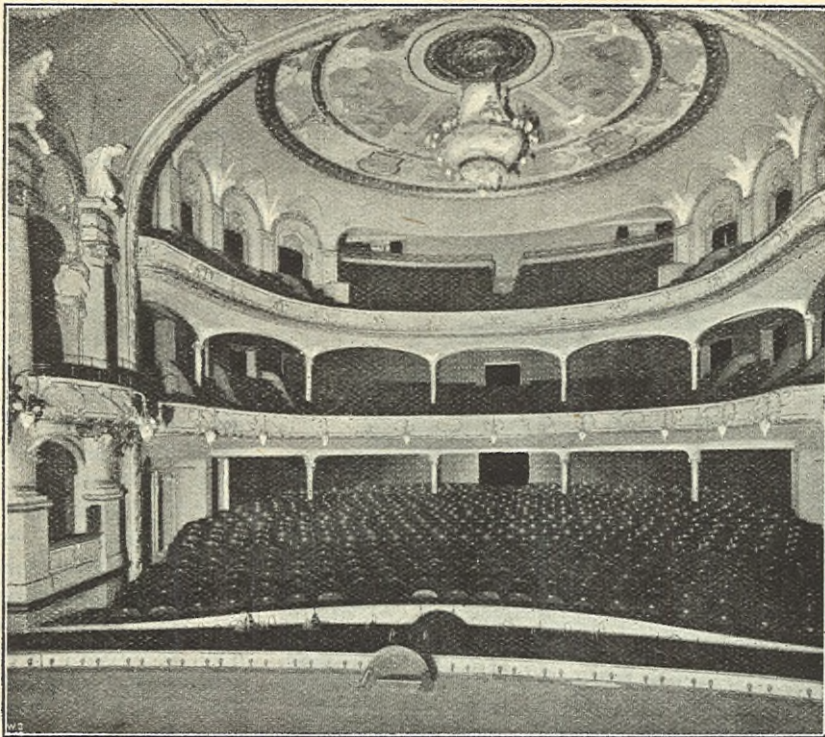
Ja, hon har ej så orätt; farbror är en ovanligt tyst och sluten natur, som helst går ensam fram sin väg, och hvars tankar mest äro upptagna af affärer. Men tant Maria däremot är en ombytlig varelse, som kan vara språksam och glad, när hon är med människor, hon tycker om, men ovanligt tvär och kantig mot andra, och mig isynnerhet. Jag har försökt i så många år att vara henne till lags, utan att lyckas, så nu vet jag, att det är en omöjlighet. Det är någon, som så vackert har sagt: »Skrif oförrätter i sand och välgärningar i sten.» Jag undrar, om den mannen, ty naturligtvis var det en man, någonsin har vetat, hvad en oförrätt vill säga, detta att kuschas som en hund — »derrière!

Det var också en idé af pappa, att jag skulle vara hemma i vinter.»

någonsin har vetat, hvad en oförrätt vill säga, detta att kuschas som en hund — »derrière!



FRÅN GOETHEJUBILEET I FRANKFURT AM MAIN.



NATIONALTEATERN I KRISTIANIA: SALONGEN.

Kom fram, när du behöfs.» Och när man då jämför sig med dessa andra, som hafva föräldrar och hem, kärlek och omvårdnad, då blir man så bitter, o så bitter! O ni, som jag har att tacka för min tillvaro, I, som blott skickade mig på barnhuset utan ett namn en gång, hvilka ären I? Hvar ären I? Alla spår äro utplånade. Och du moder, du fader, I lefven kanske lifvet lustigt och gladt, men den, som genom er förskyllan fått en tillvaro, hon får lida för er synd! Finnes ingen rättvisa för människors barn? Det är stunder, då hela min varelse genombärfvas af blott en känsla — hat till allt och alla.

¹⁴/₅. Jag har varit så nervös och orolig de sista dagarne. Det är helt enkelt våren, som har öfverraskat mig. Vi gingo här i vinterkläder och tunga tankar bakom innanfönsterna och sågo, hur allt därute var grått i grått. Men så en morgon, när jag drog upp gardinen, stack solen mig i ögonen, och våren stod utanför och neg — »nu är jag här!» Jag trodde det icke först, han har narrat mig april så många gånger förr med sina fransyska visiter, men nu stannade han och arbetade med sådan fart, att man icke hann få i ordning sin sommarhatt, förrän björkarna voro utslagna, och göken gol i alla väderstreck. »Så härligt, så härligt!» ropar Mia flere gånger om dagen, men jag säger ingenting. All den grönskande härligheten gör mig ängslig och nedstämd. Det är en plågsam förmimelse af, att mitt eget jag, mitt inre, ej står i harmoni med naturen, och det är ett sökande efter samklang inom mig, ett oroligt jagande, som pinar ut mig. Och så kvällarne, då solen aldrig tycks vilja gå ner. Björkar och lönnar dofta, och allt är så drömmande vackert — åh, då grips jag af en längtan, stark och brännande, efter någon, som kunde dela min njutning, någon som kände med mig, någon som älskade mig. Ack, du »grimme Ælling!»

²²/₅. I går var det Mias födelsedag, hon fyllde 20 år och förklarade, att hon kände sig »lastgammal». Af sina föräldrar fick hon en velociped och många andra dyrbara presenter som vanligt. Det skulle bli stor bjudning på kvällen, och särskildt hade de sökt samla ihop ungdom »för att få dans och muntert», som Mia sade. Jag brukar just icke få hjälpa till mycket i hushållet, men nu öfverhopade tant mig med uppdrag, och de flesta af dem voro

inne i våningen och kände jungfrurnas undrande, beklagande blickar hvilade på mig. Så fort jag kunde, smög jag mig sedan som en flykting upp på mitt rum och grät, grät våldsam, medan dansmusiken lockade och jublade därnere.

(Forts.)

NATIONALTEATERN.

Kristiania den 3 sept.

DET NORSKA FOLKETS kärlek till scenisk konst har tagit sig ett mer än vackert uttryck i den storartade nya teater i Kristiania, som i dessa dagar invigts. Utan statsanslag har den kommit till stånd endast med privata medel, ett i sanning stolt vittnesbörd om den tro och det hopp man sätter till scenen i *Ibsens* och *Björnsons* land.

Men så har också en beundransvärd energi inlagts i detta arbete allt ifrån Henrik Wergelands första slag på 1830-talet för en nationalscen. Största äran af, att företaget nu ändtligen förverkligats efter mycken kamp och strid och många nederlag, den tillkommer den nye teaterchefen *Björn Björnson*, diktarens äldste son. Med outtröttligt nit har han sträfvat för saken, men hade han ej tillika haft sitt vinnande väsen, som gjort honom så allmänt afhållen, så hade han väl näppeligen kunnat öfvervinna alla de svårigheter, som legat i vägen.

Men nu står Nationalteatern där på den mest hedrade plats, som ännu fanns i hela staden, nämligen midt emellan det kungliga slottet och stortinget vis à vis universitetshuset i den så kallade Studentlunden.

Framför ingången ha som gåfva af en rik man rests väldiga statyer af *Björnson* och *Ibsen*, utförda af *Sinding*. De se ut, som stode de där för att vaka öfver detta konstens tempel, *Ibsen* kritisk och grubb-

sådana, som skulle göras i sista stund, just innan maten sattes in på bordet, och slutligen kom klämman: »Du behöfver alls icke visa dig i kväll, Ellen, det är ju bara besvärligt för dig att kläda om dig.» Jag blef mörkröd och kunde icke få fram ett ord, men det behöfdes ej heller, ty hon vände mig ryggen och gick. Jaså, jag fick icke visa mig numera. Var hon rädd, att någon skulle tala till mig, att Mia skulle gå miste om ett uns af artighet. Var hon rädd, att jag skulle kunna få dansa ett hvarf, få känna ett ögonblicks ungdomsglädje? Och så stod jag ute i serveringsrummet hela kvällen, gjorde hvad jag var befalld, hörde sorlet och pratet där-

lande, *Björnson* hoppfull, modig och kamplysten.

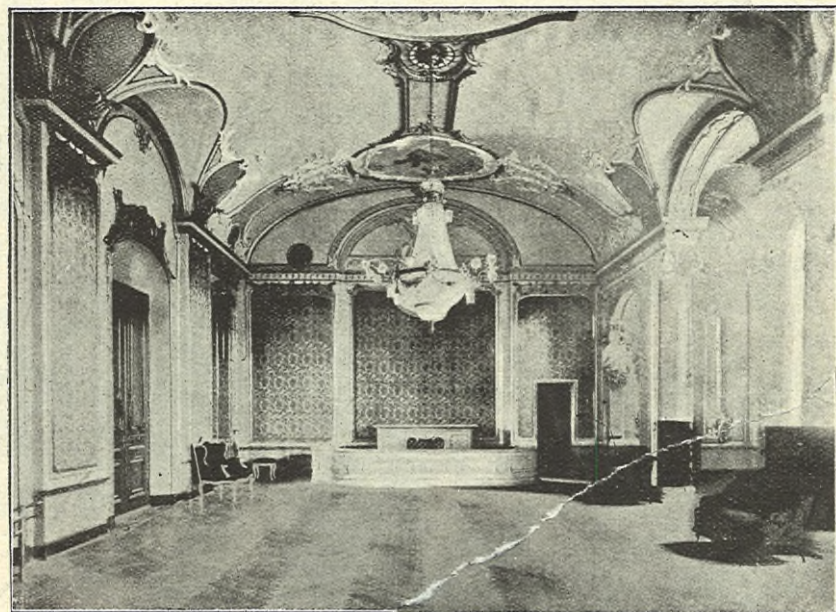
Teaterns yttre har rönt åtskillig kritik. För min del finner jag det imponerande, trots alla anmärkningar. Men hvad det inre beträffar, äro alla eniga om, att där har arkitekten, herr *Henrik Bull*, lyckats tillfredsställa både smakens och förhållandenas fordringar på det mest tillfredsställande sätt. Där råder full harmoni.

Den ljusa, glada salongen är hållen i rött, hvitt och guld och dekorerad i smakfull rococo utan all öfverlastning. Prosceniet är särskildt rikt och vackert. Takmålningarna af *Eivind Nielsen* föreställa Apollo, som hyllas, och Sanningen, som håller en spegel för en faun.

När denna salong första aftonen var fylld af en galaklädd publik, som med applåder hälsade först de tvänne diktarehövdingarnas inträde till sina hedersplatser och så konungens i den med blommor och grönt smyckade kungliga logen, då inleddes på ett värdigt sätt den fest »i dagarna tre», hvarmed den norska nationalteatern skulle invigas.

Första aftonen uppfördes *Ludvig Holbergs* »Gert Westphaler» och en del af »Barselstuen». De gåfvos till största delen enligt dansk tradition, men utan det sprittande lif, utan kvintessencen i den fina fiffighet, som danskarna förstätt att utmejsla i sina ypperliga Holbergsfigurer, trots det att skådespelare af så framstående rang som Klausen, Garmann, fru Wolf, fröken Parelus m. fl. naturligtvis gjorde sin sak utmärkt. Förr än normän forma fram nya Holbergsfigurer ur norsk grund, tror jag icke, att höjdpunkten af Holbergsspel skall nås af norska skådespelare, åtminstone icke på ett sätt som kan finna full resonans hos norsk publik. Hvarför skulle icke *Holberg* kunna spelas helt igenom norskt? *Holberg* var dock norrman, en äkta född bergenser, som först vid tjuguetå års ålder lämnade landet — låt vara att han fick sin utveckling och sitt arbetsfält i Danmark. Det som är roten i *Holberg*, det kommer dock från Bergen, och det ofta omtalade »bergensiske lune», som verkligen är något eget för sig, det har han i allra högsta grad in emellan allt det han förvärfvat i Danmark och det öfriga Europa. Danskarne ha annekterat *Holberg* och tagit monopol på honom. Därtill hafva de haft full rätt. Men normän hafva också full rätt att återeröfra honom, om de kunna och vilja det.

När Sverige kallar *John Ericson* och *Alfred Nobel* för svenskar, så är detta korrekt. Svenskar voro de, trots omplantering i väster och



NATIONALTEATERN I KRISTIANIA: PUBLIKENS FOYER.

öster, och trots det, att de i Sverige aldrig skulle kunnat utveckla sitt geni så, som de gjorde. Och bergenser var också Holberg, trots det att han icke lefde sitt senare lif i Bergen. Nu kan man invända: språket i Bergen var mer danskt än norskt, seder och bruk o. s. v. Ja, det är sant, men förutom det danska fanns och finns ännu i dag i Bergen en skiftning af alla möjliga land och folk, en stark rasblandning, en samfärdsel med aflägsna länder, som icke återfinnes i Danmark, alls icke, och som gör bergenserna liksom till ett folk för sig. Det är icke svårt att skilja en bergenser från öfriga normän.

Som sägdt, Holberg spelades enligt dansk tradition och, hur förtjänstfullt det gjordes, så nåddes dock icke toppen.

Men andra aftonen, Ibsensaftonen, då »En Folkefende» gafs, då satt jag i en enda oafbruten beundran från början till slut. Det var ett spel och ett samspel, sådant jag aldrig sett, och en iscensättning, så i minsta detalj äkta och väl genomtänkt, att det var en fröjd. Allt smälte samman till den genialiska bild ur vår tid författaren gifvit. Också blefvo såväl skådespelarne som naturligtvis först och främst Ibsen själf hyllade med frenetiskt jubel, viftningar och rop, som aldrig ville sluta. Den store tuktomästaren fick ett tack, som nog värmdes hans hjärta, det kunde man se, fast han eljes icke är så lätt att genomskåda.

I kväll är Björnsons aftonen, med Sigurd Jorsalfar, hvartill jag i nästa nummer skall återkomma.

ANN MARGRET HOLMGREN,
F. TERSMEDEN.



DRAMATISKA TEATERNS repris af Shakespeares saftiga lustspel »Trettondagsafton» var afgjordt lycklig. Fröken Janson hade öfvertagit Violas roll, förut förträffligt spelad af fru Hofving, och gaf den med ett ömt och rörande behag och på samma gång med en frisk skälsmaktighet, som verkade alltigenom betagande. Fru Lindbergs Olivia var fin och drömmande, hr Hagman framställde narren med godt humör, och hr E. Wagner gjorde i Sebastians roll på denna scen det första anslaget på erotikens lyra.

Herr Personnes Malvolio har ej förlorat något af glänsande och karaktärsfull komik och hrr Bäckström och Hedlund i Tobias Raaps och Andreas Blek af Nosens roller voro lika burleskt uppslupna som tillföre.

Det klassiska stycket med sin sunda och välgörande humor borde kunna locka många fulla hus till Dramatiska teatern.

SVENSKA TEATERN. »Nå, se på mig. Jag tycker om färgen på edra ögon. Hvad heter ni?»

- »Jean!»
- »Bara Jean?»
- »Jean Gaussin!»
- »Söderifrån, kan jag höra. Hur gammal är ni?»
- »Tjuguett år!»
- »Artist?»
- »Nej!»
- »Ah! Så mycket bättre —.»

Dessa afbrutna meningar, som nästan öfverröstad af kostymbalens sorl, skrattsalvor och dansmelodier, utbyttes en juninatt mellan en pifferaro och en fellahkvinnu under palmerna och jätteorbunkarna i den vinterträdgård, som bildade bakgrunden till Déchelettes atelier.

Så begynner det med utsökt litterär konst skrifa inledningskapitlet i Alphonse Daudets gripande sedeskildring »Sappho», som nu i dramatiserad form går öfver Svenska teaterns tiljor.

Hvilken läsare af boken erinrar sig ej också samma kapitelts mäktiga slutscen, då Gaussin i den gråa morgondagern bär sin sköna eröfring uppför de fyra trapporna till sin bostad, först med hän-

HYLIN & C^{OS}

FABRIKSAKTIEBOLAG

KONGL. HOFLEVERANTÖR.

UTSTÄLLNINGSTVÅLAR:

VIOL, HYACINTHE, HÉLIOTROPE, SYRÉN M. FL.

THEA-ROS-PARFYM M. FL.

prisbelönta vid 1897 års utställning med

GULDMEDALJ

Försäljes i våra butiker

8 Regeringsgatan - Vesterlånggatan 16.
A. T. 64 69. A. T. 24 97.

samt hos alla finare parfymhandlare i riket.

ryckning, men sedan med en ansträngning, som är nära att kväfva honom ju högre upp han kommer, och hvilken vandring bildar hela deras tragiska historia: hon, kvinnan från djupet af det dunkla, hemlighetsfulla Paris, som snärjer den unge, redbare mannen i sina garn, förgiftar hans tillvaro och är nära att draga honom med sig ned i den dy, som är hennes lif.

Dramat, sådant det ter sig på Svenska teatern, är endast en blek och på sina ställen rätt okonstnärlig kopia af bokens många glänsande partier. Huru vanskligt det är att dramatisera romaner af verkligt konstnärligt halt har också visat sig mer än en gång, och »Sappho» tillhör återigen dem, som inte vunnit på omklädnaden.

Ej ens fru Håkansons pointerade och realistiska framställning af den kvinnliga hufvudrollen förmodade på premiären bära de fem akternas tunga radband, så att det ej stötte mot marken, och hr Svennberg som Jean Gaussin kunde, trots briljant repliksägning, ej fritagas från enformighet — men det var rollens fel, ej hans.

Af de öfriga uppträdande utmärkte sig hrr Riego, Olsson och Johansson i rätt karaktäristiskt återgifna bifigurer. I en kvinnlig biroll debuterade en dotter till fru Olefine Moe Torsell, fröken Alice Torsell; hennes få repliker läto emellertid publiken förblifva i ovisshet om arten och vidden af hennes talang.

Fröken Lundegvist staterade. Hvadan denna degradering af en betydande skådespelarkraft?

Begär prover på våra nyheter i svart, hvitt eller kulört från 55 öre till 15 kr. pr meter.

Specialitet: Nyaste sidentyger för sällskaps-, bal- och promenadoaletter samt till blusar och foder.

De utvalda sidentygerna sändas till Sverige endast direkt till privatpersoner tull- och fraktfritt till hemmet.

Schweizer & Co., Luzern (Schweiz).

Sidentygs-Export.

(C)

Schweizer-Siden

är det bästa!

I Sjukgymnastik och Massage

börjar ny lärokurs den 1 nästk. okt. Prospekt gratis. Professor G. A. Unman, Stockholm, Biblioteksgatan 11.

Kurs i Sjukgymnastik och Massage

från 1 Okt. 1899 till Maj 1900. Upplysningar och prospekt erhållas genom Doktor O. Wide, Stockholm Vasagatan 20. (G. 87605)

Pension för unga flickor, Genève.

Egen villa på tolf rum — förtjusande läge på en höjd, fem minuter med spårväg från staden. Stor trädgård. Moderlig tillsyn. Billiga priser. Korrespondens med Mlle H. Mottur, Route de Chêne 311, Genève, som uppger referenser. (G. 87891)

Våla-Stolar.

Undertecknad får för den ärade allmänheten rekommendera sina välgjorda arbeten af alla sorters Stolar, såsom sals-, förmaks-, pinn- & gungstolar samt sals-, serverings- och nattduksbord m. m. Beställningar utföras skyndsamt och till billigaste priser. Illustrerad prisurant sändes, då enkelt porto bifogas.

Postadress: J. LINDHOLM, Öster-Våla.

Till dagligt bruk kan man faktiskt ej använda ett mer behagligt, friskt och mot smitta skyddande munvatten än F. Pauli's Azymol. Se åtföljande inlyg af professor E. Almquist, Stockholm, Professor E. Chr. Hansen, Köpenhamn, m. fl. framstående läkare.

Fru Sofia Larsson, Jönköping. "Örtmixtur" för magsjukdom.

Har rönt exemplörs framgång. Flera tusen människor välsigna den. Rekommenderas af läkare och barnmorskor. 6 fl. på en sats kosta 4: 40 pr sats. Sändes på järnväg mot efterkräf, på båtar endast då den är förut betald. Uppgif den sort, som önskas af de tre sorterna. Endast hel sats sändes.

Nr 1. Hellösande för kronisk förstoppning, magkatarr m. m.
Nr 2. Halflösande för magsyra, kolik, gallsten m. m.
Nr 3. Bindande för tarmkatarr, diarré m. m. — Jönköping i januari 1899.

Rikstelefon. Sofia Larsson, Östra Storgatan 63. Jönköping.

ÖFRU A TELIER FÖR DAMTOILETTER Stockholm, 19 Tunnelgatan 19 rekommenderas i benägen åtanke. Väldigt elegant snitt till moderata priser. Särskild afdelning för beställningar från landsorten, som utföras omsorgsfullt utan profning då ett välslittande lif insändes jämte längdmått på kjolens bak-, sid- och framväd, och då för ändamålet särskildt konstruerade mekaniska byster inköpts, kan hvarje figur påräkna ett välslittande arbete. Finaste rekommendationer öfver hela landet. Förfrågningar besvaras omgående. Telegrafadress ÖRNS, Stockholm. (S. T. A. 58410)

IDA DONKER,

3 Engelbrektsgratan 3, Stockholm, återbörjar sina språklektioner den 20:de september. Träffas säkrast mellan 10—12 f. m. (G. 87970)

Clara Fabriks



Stearinljus

Mitt privata Hem i

Rättvik

för klena personer hålles öppet äfven tertiiden.

Ellen Mellander (f. d. Sophiasyster).

(G. 88011)

(Ur »Falsterbo Dagblad» den 27 juli 1958.)

Ett gammalt original gick i går ur tiden, i det byggmästaren Per Stockenbom då afled, 73 år gammal. Det mest egendomliga hos gubben var, att han aldrig använde det af Albert Andersson i Uddevalla och hans återförsäljare tillhandahållna antiseptiska medlet Sano, oaktadt detta medel, som kostar blott kr. 1: 25 pr flaska, ju måste anses oumbärligt för alla, som vilja sköta sin hälsa. Straffet för denna halsstarighet uteblef ej heller: Stockenbom dog af kvävning, orsakad af inflammation i svalget.

Trötthet och en ful gång

försakas ofta af skoskaf, liktornar och ömma fötter. Ett mycket användt och utmärkt behandlingsmedel häremot är Doktor P. Håkanssons Salubrin.

Hufvudvärk och sjuklighet uppträda ofta i sällskap med kalla fötter. Genom att behandla fötterna med Salubrin bringas huden i mera normal verksamhet.

Vid behandling en kort stund med Salubrin kan man efter behag använda det utspäddt med vatten eller utspäddt; vid användande af salubrinomslag endast utspäddt såsom i den med hvarje flaska Salubrin följande beskrifningen fullständigare meddelas.

!!! Agenter sökas !!! för försäljning af Elektriska bälten. Prof. nettopriser och cirkulär sändas gratis och franko. Adr. Jean Thonérfelth, Burseryd.

Kofjuvelerare
K. ANDERSON
1 Jakobstorg
STOCKHOLM

Tandläkare TOM von HALL.
— 15 Stureplan 15. —
Hvard. 10—2, 5—6. Helgd. 10—12.
Allm. Telefon 5848.

Tandläkare Sjöquist
Drottninggatan 68, Stockholm.

TANDLÄKARE
G:son Hård af Segerstad,
Alma Hård af Segerstad.
Birger Jarlsgatan 13, 1 tr.
Rikstel. 20 48. Allm. tel. 86 46.

Tandläkare W. Widfond
Rikstel. 27 54
Albarhet.

karen
Åkerlund

Ar efter fleråriga studier och praktik i Nord-Amerikas Förenta Stater öfvertagit och ersätter Tandl. Carl Rosanders praktik n: 36 Malmshälsögatan. Rådfrågningstid 12—1. Allm. tel. 57 63.

Kurs i Sjukgymnastik och Massage

Uttex af medicne kandidat A. Kjellberg, legit. sjukgymnast. Prospekt på beöran. Adr.: Stockholm, Mästersamuelsg. 4. Allm. tel. 667. (S. T. A. 61910)



Husmodrar!
Spara
är lösen för hvarje
husmoder med en
begränsad hus-
hållspenning!
Huru göra en
verkligt stor bespa-
ring? Jo, använ-
den i Edra hushåll
Pellerins Margarin,
Göteborg, som är
väst, drygast och
billigast!

Lifförsäkringsbolaget

Mutual Life

SOLIDT:

Försäkr. fond Kr. 869,000,000
Vinstfond » 165,000,000

POPULÄRT:

Nya försäkringar 1898
Kr. 480,000,000

VINSTGIFVANDE:

Ökning i vinstfonden 1898
Kr. 33,000,000

Mutual Lifes lifförsäkringsbref äro
ytterst LIBERALA och lämpa sig ut-
märkt som säkerhet för borgenärer.

Prospekt och årsberättelse på
begäran.

HUFVUDKONTOR FÖR SVERIGE:

STRÖMSBORG, STOCKHOLM.

LARS A. ENEQUIST,

VERKST. DIREKTÖR.

Bankaktiebolaget
Stockholm—Öfre Norrland,
Drottninggatan 6.

Hushållräkning 5 %.
Kassafack till 15, 20, 25 kronor.

Inteckningsbolaget.

— Stockholms Intecknings-Garanti-Aktiebolag. —
Hufvudkontor: *Malmstorgsgatan n:r 1,*
öppet 10—3.
Afdelningskontor: *Biblioteksgatan n:r 13,*
öppet kl. 1/2 10—3.
Depositionsränta 5 proc.
Upp- och Afskriftsränta 8 ”
Sparkasseräkning (vid Afd. kont.) 4 1/2 ”
På kapitalräkning å 6 mån. uppsägning
godtgöres Bankens högsta depositionsränta
och tillämpas vid inträffande ränteförändring
den nya räntesatsen omedelbart utan före-
gående uppsägning. (S. T. A. 55187).

BRAND
FÖRSÄKRINGS
AKTIEBOLAGET
FENIX
JAKOBSTORG

Lagermans
Kraft-Skur-Pulver

förordas af läkare såsom ett i hygieniskt
och sanitärt hänseende framstående ren-
göringsmedel. Användes å Stockholms
epidemisjukhus, å de flesta hotell och meje-
rier inom riket, i badinrättningar, skolor,
lasarett och andra allmänna inrättningar
samt på flere järnvägar och ångbåtar och
i hvarje kök där renlighet uppskattas Inom
verksstäder och fabriker har det blifvit myc-
ket omtyckt såsom varande särdeles förträff-
ligt till handtvättning. Till salu hos alla
Diversehandlare i riket. Ende tillverkare
Kraft-Tvål-Fabriken, Jönköping.

Hållbaraste

äro

Akta Ryska Galoscher
(Petersburgs-Fabrikatet)

därför äfven
billigaste.

Nordiska Museets Lotteri 1 Nov. utlottas 540,000 kr.
Nordiska Museets Lotteri i 8,223 vinster, däraf å
Nordiska Museets Lotteri 50,000, 10,000, 5,000, 1,000,
Nordiska Museets Lotteri 500 kr. o. s. v. Pris för
Nordiska Museets Lotteri lott 10 kr., beställn. till
Nordiska Museets Lotteri landsorten åtföljd af likvid
Nordiska Museets Lotteri och 40 öres porto.
Nordiska Museets Lotteri Fredsgatan 32, Stockholm.
(G. 87892)

Joseph Leja,

Kongl. Hofleverantör.
Regeringsg. 5—7—9.

Största urval
af

Belysnings-Apparater för
Ljus, Fotogén,
Acetylén, Gasglödljus,
och Elektriskt Ljus.

Målarskola.

Undertecknad ämnar i början af oktober öppna elevatelier för undervisning i teck-
ning och målning, speciellt landskapsmålning, för såvitt ett tillräckligt antal elever an-
mäla sig. Anmälan bör ske snarast i Herr Frans Svenssons Konsthandel, Sturegatan 2,
Stockholm. Referenser: Herrar Professorer Greffe G. von Rosen och P. D. Holm.

Wilhelm Dahlbom.

Hedvig Svensons Musikskola.

Döbelnsgatan 7, 3 tr.

Höstterminen börjar måndagen den 18 September. Undervisningsämnen: Piano,
Ensemblespel, Harmonilära. Anmälningar mottagas kl. 1—4 och 5—6 e. m. 14, 15,
16 September, därefter Tisd. och Fred. kl. 1—2 e. m. (S. T. A. 63636)

Richard Anderssons
Musikskola

fortgår som hittills.

Höstterminen börjar den 18 September. Anmälningstid Torsdagen den 14 och
Fredagen den 15 September kl. 12—2, 5—6 e. m. Ordinarie mottagningsdagar från och
med den 16 September, Onsdagar och Lördagar från kl. 1/2 2—1/3 e. m. Brunngatan 18,
2 tr. Filialer finnas å Östermalm och Söder. (G. 87554)

F. Uhnér & Co, Utsökt sortiment af
Möbelyger, Gardiner,
Portiärer, Borddukar, Mattor
— Etablerad 1866 —
22 Fredsgatan 22. — Reelt och billigast. —
Profver utlämnas till landsorten.

Köp alltid radiatorsmör!

Blomsterlökar.

Hyacinter, Tulpaner, Crocus, Scilla, Convallaria och Liljor m. fl.
sorter i största sortiment och till billigaste pris finnas nu att tillgå.
I slutet af månaden inkomma Spiræa, Gladiolus och Begoniaknolar.
Stort sortiment af Makartbuketter samt naturliga och färgade Gräser.
Priskurant öfver Blomsterlökar, Rosor, Träd och Buskar m. m. sändes på be-
gäran kostnadsfritt.

Svensons Fröhandel, Kongl. Hofleverantör.
Rikstel. 98. Stockholm, Lilla Nygatan 17. Allm. tel. 1078.

Liktornslösningsmedel.

Detta utmärkte medel, hvarigenom de svä-
raste liktornar inom trenne dagar upplösas
och borttagas, försäljes å 1 kr. pr sats i
Stockholm endast hos C. F. Dufva, Drot-
ninggatan 41, Göteborg A. E. Wallerius &
C:o, Upsala Victor Söderberg, Kungsängs-
gatan 1, Gälle O. A. Johansson & C:o, Luleå
E. Dürango, Karlstad Fru Albertina Holm.
Mot 1 kr. 20 öre i frimärken expedieras
medlet till landsorten af agenten M. Malm-
ström, Upsala.

Upptäckten af detta medel har med förord
annämnts i Svenska läkaresällskapet af dess
dävarande ordförande herr medicinalrådet
och förste stadsläkaren i Stockholm A. G.
Carlsson, som äfven med särdeles välvilja
och nit befordrat detsamma tillgodogörande
för allmänheten.

Bland den stora mängd intyg öfver dess
värde meddelas endast nedanstående:

Fabrikör A. W. Möller har här i hospita-
let gjort experiment med användning af en
honom egen metod att upplösa och borttaga
liktornar. Då det fabrikat, som han hertill
använde, visade sig frambringa den åsyftade
verkan, får jag härmed meddela honom mitt
vitnesbörd om metodens goda resultat. Det
Kongelige Fredriks Hospital, Buntzen, Of-
verkirurg.

Herr A. W. Möller har å kirurgiska af-
delningen af K. allmänna Garnisonssjuk-
huset med ett af honom upfunnet lösnings-
medel, utan smärta för patienten, fullstän-
digt borttagit ett större antal liktornar, hvil-
ket härmed på begäran intygas. Axel Sjö-
berg, tillförordnad sjukhusläkare.

Herr A. W. Möller har på mig använt
ett af honom upfunnet sätt att borttaga lik-
tornar och därvid fullständigt lyckats; och
får jag således rekommendera hans metod
såsom särdeles lämplig enär den är både
smärtfri och oskadlig samt kan utan ringaste
men för ens sysselsättningar användas. Gust
Engstrand, amanuens vid Serafimerlasaretet.

Att herr A. W. Möller å Serafimerlasaretets
kirurgiska afdelning medels ett af hon-
om upfunnet medel hastigt och utan smär-
ta borttagit liktornar å flere där vårdade pa-
tienter, varder härmedelst på begäran intyg-
adt. N. J. Schiberg, d. v. underkirurg vid
Serafimerlasaretet.

Undertecknad, som af herr A. W. Möller
blifvit behandlad för liktornar, får härmed
vitsorda, att hans metod är särdeles god, i
det att liktornen inom kort tid borttages utan
smärta och olägenhet. J. Levertin, med. d.r.

I ofvanstående instämmer till alla delar
J. F. G. Keyser, med. doktor.

Fräkenpomada

är det enda absolut säkra medel att
snabbt och utan obehag borttaga
fräknar, lefverfläckar och solbränna
samt göra den fulaste hy hvit och
vacker.

Ofelbar verkan garanteras.

Fräkenpomadan innehåller inga
för hyn skadliga beståndsdelar.

Många intyg och tacksamhetsbref
från hela Skandinavien.

Pris 3 kr. pr burk. Expedieras
emot postförskott eller efterkräf.

Tekniska General-Depöten,

Stockholm,

17 Grefgatan 17.

Vid Vinslöfs
Kvinnliga Slöjd-
och Hushållsskola

— belägen vid Vinslöfs station å Kri-
stianstad—Hessleholms järnväg —
börjas den 1 nästk. november ny lärokurs,
som fortgår till den 15 oktober 1900 med 2
månaders ferier fördelade på vinter- och
sommarmånaderna.
Läroämnen äro: damastväfnad, for-
nordisk väfnad, opphämta, rosen-
gång, klädsöm, linnesöm, lappning,
stickning, stoppning, knyppling, ma-
krame, broderi, schattersöm, stärk-
ning, strykning samt enklare och fi-
nare matlagning.

Årsafgiften är 25 kronor med 10 kronors
förhöjning för dem, som önska deltaga i hu-
shållsskolekursen. Skolan är genom sitt för-
delaktiga läge inom Vinslöfs municipalsam-
hälle, sina nya och rymliga lokaler samt
framförallt genom sina dugliga lärarinnor
en af de bästa i sitt slag, hvilket också
framgår däraf att skolan upprepade gånger
vid utställningar erhållit första pris för sina
tillverkade arbeten. Prospekt erhålles på
begäran Anmälningar emottagas och rum
anvisas af kantor S. J. S. Erman.
STYRELSEN.
Läs och tag vara på ofvanstående
annons.

(S. T. M. 39876)

Fysiologiska skodon
för damer, herrar och barn
tillverkas hos undertecknad
till moderata priser.

Personer, som hafva ömtåliga
eller förstörda fötter, kunna lös mig
å skodon, som passa väl och äro be-
kväma att gå med.

G. NILSSON, Drottningg. 100

KNEIPP Vattenkur-
anstalten
BORG. Begär prospekt. NORRKPÖING

Sv. Panoptikon

Stockholm.

* Största sevärdhet. *

Damhårarbeten.

**Peruker, Benor, Flätor, Li-
kar** m. m. i tusental hos Herr och I
E. MALMBERG, 53 Klarabergsgatan 58

Hvita Liljelökar

finnas till salu å 5 öre pr styck. Man hi
vände sig till fröken A. Tenow, Rudskoj
(482)

Träsnidarejärn.

Största sortiment. Illustrationer och p
lista sändas på begäran gratis. P. AU
PAULSSON, Helsingborg (S.T.A.H.45)

E. ANDERSSON, Bjärstad, Kudby, i
lämnar profer o. mönster af nya be-
väfnader lämpliga till mattor, gardiner, bl
lif, promenaddräkter, täcken i finväfna
allt enket att väfva. (495)

2 å 3,000 kr.

önskas låna mot lifförsäkring å 5,000 so
säkerhet samt fullgod borgen för premiern
och räntans inbetalande. Svar emotes tac
samt till »Redbar», Iduns exp. (467)

NU GENAST finnes plats för hushåll
elev, snäll och anspråkslös, i godt lan-
hem. Noggrann undervisning. Priset m
derat. »Husmoder», Karlstad p. r. (46)

För 2 betalande landtbrukslever,
som önska teoretisk undervisning, finn
plats instundande höst hos underteckna
Adress Troserum & Eds Bruk.
JOHN NATHORST.

Velocipeder m. m.

realiseras under inköpspris i Hugu Mölle
konkursmassas försäljningslokal, Birg
Jarlsгатan 12. Blott under en kortare ti
OBS! Lokalen är att hyra från 1 oi
med div. inventarier. Underrättelser h
ena godemannen Grosshandl. M. Magnusso
Birger Jarlsгатan 12, 1 tr., kl. 1—3.
(G. 87833)

INACKORDERING

erbjudes två flickor i bildad fam. Myck
centralt läge. Tillfälle att tala engelsk
och tyska. Goda ref. Svar till »Home
Iduns exp. (488)

GOD INACKORDERING för herre, fru
timmer eller skolflicka erhålles nu g
nast. Läget nära Humlegården. David B
gares gata 9, 1 tr. Ånkefru G. Adde.

KAMRAT.

En välartad gosse mottages till inacke-
dering i ett stilla hem på landet, där he
jämte 9-årig son erhåller undervisning u
der 1 år för inträde vid elementarlärover
Svar till Kyrkoherde Axel Myrin, Lagg
Knifsta. (477)

ETT GODT, bildadt hem önskas hel i
ackordering för en flicka, som den
inst. oktober kommer till Stockholm i oc
för 1 år för inträde vid elementarlärover
Svar till Kyrkoherde Axel Myrin, Lagg
Knifsta. (477)

ENGLAND

Uti bildad, angenäm engelsk-svensk f
milj nära London, emottagas en å två ung
flickor till inackordering. Vidare upply
ningar lämnar doktorinnan Christenso
Skara. (455)

INACKORDERING.

Två å tre flickor mottagas till konfir-
mationsundervisning i prästgård, vackert bel-
gen i mellersta Hallands skogsbygd. Til
fälle till lärande af hushållsgöromål, om s
önskas. Vidare meddelas från kyrkoherd
bostället Fridhemberg. (463)

INACKORDERING PÅ LANDET.

Undervisningskamrat sökes till en 12-åri
flicka i brucksägers hem. Skicklig och mus
kalisk lärarinna. God omvårdnad. Sve
torde ingifvas till Iduns expedition, adre-
seradt »Hem på landet». (463)

EN ÄLDRE DAM kan till moderat pri
få treflig inackordering pr år i vacke
skogrik trakt af Småland hos ensam änke
fru. Läget härligt. Musikaliskt hem. Sve
till »Musikvän», Söder p. r. (465)

God affär att öfvertaga.

På grund af annan verksamhet kan till
verkningsrätten och en gros försäljninge
för Sverige, Norge och Finland, af det i da
gens n:r af Idun annonserade »Liktornslö-
sningsmedel» få öfvertagas. Affären
lämplig för ett fruntimmer med något kapi-
tal. Närmare mot 2 porton af M. Malm-
ström, Upsala.

Plats-annonserna
återfinnas i innerarket!